

משרד החינוך

אגף בכיר בחינות

מחברת בחינה

המנהל הפדגוגי

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

מותרים

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה !

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון: 011241 עברית מותאם	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table border="1"> <tr> <td>שנה</td> <td>חודש</td> <td>שנה</td> </tr> <tr> <td>מועד</td> <td>מועד</td> <td>מועד</td> </tr> <tr> <td>מס' תעודת הזהות</td> <td>סמל ביה"ס</td> <td>מס' תעודת הזהות</td> </tr> <tr> <td>رقم الهوية</td> <td>رقم المدرسة</td> <td>رقم الهوية</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה	חודש	שנה	מועד	מועד	מועד	מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم الهوية	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
שנה	חודש	שנה												
מועד	מועד	מועד												
מס' תעודת הזהות	סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות												
رقم الهوية	رقم المدرسة	رقم الهوية												

אם ניתנה מחברת נוספת

إذا أُعطي دفتر إضافي

יש לסמן במשבצת

يجب الإشارة في المربع

* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

ملاحظة

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

מועד ב

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"א, 2021, מועד ב / נבצרים
מספר השאלון: 11241
נספחים: נספח 1 — מאמרים
נספח 2 — דף עזר לנבחן

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות.
יש לענות על השאלות על פי הנחיות אלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון

שאלון מותאם

הוראות לנבחן

- משך הבחינה: שלוש שעות.
- מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון — הבנה והבעה	— 50 נקודות
חלק שני — לשון	— 50 נקודות

פרק א: שם המספר
 פרק ב: תחביר
 פרק ג: מערכת הצורות

יש לבחור באחד הפרקים

סך הכול — 100 נקודות
- חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר לנבחן (נספח 2).
- הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את המאמרים 1-3 שבנספח 1 המצורף, וענה על כל השאלות 1-6 שלפניך.
הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. בטקסטים 1 ו-3 מוצגת טענה משותפת הרווחת בציבור בנוגע לקשר שבין עבודה ובין אושר.
נסח את הטענה. (5 נקודות)

2. מה יכולה להיות דעתה של כותבת טקסט 1 בנוגע לעבודה המתבצעת באופן קבוע מן הבית?
הקף את התשובה הנכונה. (4 נקודות)

- צריך לעבוד מן הבית מפני שבבית העובדים מאושרים יותר מבמקום העבודה.
- מומלץ שלא לעבוד מן הבית מכיוון שבבית שולטת תרבות הצריכה המערבית.
- מחקרים מלמדים שעבודה מן הבית מספקת הרבה יותר, לכן צריך לעבוד מן הבית.
- כדאי שלא לעבוד מן הבית מכיוון שאין תחליף לקשרים אישיים במקום העבודה.

3. אנשים רבים מתנדבים בארגוני סיוע לנזקקים ועוסקים בפעילויות רבות התורמות לחברה ולקהילה.

לפי פסקות ג-ד בטקסט 2, מה יכולה להיות הסיבה שאנשים מתנדבים ועוסקים בפעילויות כאלה? נמק את דבריך. (5 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

4. לפניך ממצא של מחקרים המוזכר בפסקה ד בטקסט 3: "עושר מסב לאנשים אושר, ונראה שאנשים מאושרים צוברים עושר רב יותר מאחרים".
האם הכתוב בפסקה ה בטקסט 2 תומך בממצא זה? נמק את דבריך. (5 נקודות)

5. לפניך קטע. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

על פי מחקר שבדק את תפיסות העבודה של מזכירות בארצות הברית, יש שלוש תפיסות השונות זו מזו בנוגע לעבודה: עבודה היא לצורך פרנסה; עבודה היא קריירה; עבודה היא ייעוד. המסקנות היו שהמזכירות שראו בעבודתן ייעוד היו מאושרות יותר ובראות יותר מן המזכירות שראו בעבודתן קריירה. המזכירות שראו בעבודתן מקור פרנסה בלבד היו הכי פחות מאושרות.

(מעובד על פי יעל אלנתן, "בדרך אל האושר", דבר ראשון, 16/11/2018)

- לו התבקשת לשבץ את הקטע הזה בטקסט 3, היכן בטקסט היית משבץ אותו? ציין באיזו פסקה, ונמק את דבריך על פי הקטע ועל פי טקסט 3. (6 נקודות)

טיוטה

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

[illegible]

עמוד 8

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב / נבצרים + נספחים

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר – חובה (10 נקודות)

ענה על שאלה 7.

7. במשפטים שלפניך **הקף** את הצורה הנכונה של כל שם מספר מבין האפשרויות המודגשות.

- בכתבה שפורסמה באתר "מעריב" **בעשרים ושישה** / **עשרים ושישי** במרץ 2021 הוצגו נתונים של האו"ם בנוגע למדד האושר העולמי.
- המדד התבסס על סקר שנערך ב **מאה חמישים וארבעה** / **מאה חמישים וארבע** מדינות, ולפי סקר זה נראה שישראל היא מקום שטוב לחיות בו.
- המשתתפים בסקר התבקשו לדרג את מידת האושר שלהם **מאחת** / **אחד** עד 10 על פי **שש** / **ששת** השאלות שהובאו בו.
- על פי הסקר, ישראל מדורגת במקום **השנים עשרה** / **שנים עשר** בעולם במידת האושר, ופינלנד היא המדינה המאושרת בעולם.
- על פי סקר שהשתתפו בו יותר מ**שלוש עשרה אלף** / **שלושה עשר אלף** בעלי מקצוע, **חמשת** / **חמישה** המקצועות שבהם העובדים הם המאושרים ביותר הם זמרים, כבאים, מכונאי מטוסים, רופאי ילדים ומרצים.
- מסקר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה שרמת שביעות הרצון של תושבי כפר סבא מעירם היא כמעט פי **שניים** / **שתיים** מרמת שביעות הרצון של תושבי תל אביב מעירם.
- על פי כתבה משנת **אלפיים ותשע עשרה** / **אלפיים ותשעה עשר**, מייק ויקינג שהיה אז בן **ארבעים ואחד** / **ארבעים ואחת**, נחשב לאחד האנשים המאושרים בדנמרק ואף בעולם כולו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
בחר בפרק שלמדת: פרק ב – תחביר או פרק ג – מערכת הצורות.
בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 8-12 (לכל שאלה – 12 נקודות).

תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור לא יעלה על 40 נקודות.

שים לב: תוכל להיעזר בנספח 2 – דף העזר לנבחן.
8. לפניך שני משפטים.

- "משאבי אנוש", לדברי פרופסור יובל, הוא מושג נורא משום שהעובד מרגיש

שמתייחסים אליו כאל משאב.

- לא כל עבודה גורמת אושר לעובד, אך משרה מספקת, חיי עבודה יעילים

ומשכורת נוחה תורמים לאושרו של העובד בדרכים רבות.

א. ציין ליד כל משפט את סוגו התחבירי.

- ב. • אם המשפט מורכב, תחם את הפסוקית או הפסוקיות שבו, וקבע את התפקיד התחבירי שלהן.

- אם המשפט מחובר, תחם את איבריו.

- ג. (1) מהו התפקיד התחבירי של הצירוף המסומן בקו במשפט הראשון? _____
(2) מהי התרומה של השימוש בצירוף המסומן בקו למשפט זה? _____

ד. לפניך משפט.

אנשים שאינם מאושרים בעבודתם הנוכחית לא יהיו מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם.

המר את המשפט במשפט מורכב בעל פסוקית תנאי.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

9. לפניך ארבעה משפטים פשוטים.

• עובד מאושר מקפיד לבצע את עבודתו ביעילות.

• בשנים האחרונות עולם העבודה הולך ומשתנה.

• כסף ופרנסה נהפכו בימינו לסיבות משניות לאושר בעבודה.

• פסיכולוגים רואים באושר חוויה או רגש.

א. בכל משפט מתח קו מתחת לנשוא, וכתוב את סוג הנשוא: נשוא פועלי, נשוא שמני

או נשוא מורחב.

ב. לפניך שלוש מילים בצורת הבינוני המסומנות בקו במשפט הראשון.

כתוב מהו חלק הדיבור של כל אחת מן המילים (אל תכתוב את התפקיד התחבירי).

עובד ; מאושר ; מקפיד _____

ג. בשניים מן המשפטים יש חלק כולל.

העתק מכל אחד מן המשפטים את החלק הכולל, וציין את הקשר הלוגי שבין החלקים

הכוללים בכל משפט.

_____ החלק הכולל: _____ ; הקשר הלוגי: _____

_____ החלק הכולל: _____ ; הקשר הלוגי: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

10. א. לפניך ציטוט.

אושר אינו אלא זיכרון של הסבל. (פנחס שדה)

כתוב את הציטוט מחדש בלי להשתמש במבנה "אינו... אלא...". שמור על משמעות המשפט.

ב. לפניך ציטוט אחר, הבנוי משני משפטים.

כל המשפחות המאושרות דומות זו לזו. כל משפחה אומללה היא אומללה בדרכה שלה.

(לב טולסטוי)

(1) ציין את הקשר הלוגי בין שני המשפטים בציטוט. _____

(2) מהי מילת הקישור המתאימה לחבר בין שני המשפטים בציטוט? _____

ג. לפניך משפט.

בשנים האחרונות סוגיית האושר בעבודה מעוררת שאלות מורכבות.

נתח את המשפט: ציין מעל המשפט את התפקידים התחביריים של המילים בו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

11. א. לפניך משפט.

כדי שהעובד יהיה מאושר במקום עבודתו, צריכים להתקיים שלושה תנאים: עבודה מאתגרת, עבודה בת ביצוע ועבודה משמעותית בעיני העובד.

(1) מתח קו מתחת לתמורה במשפט.

(2) העתק את הביטוי המכליל במשפט.

(3) מהו התפקיד התחבירי של הביטוי המכליל במשפט?

(4) על פי המשפט, נסח משפט שמני מן התמורה ומן הביטוי המכליל.

(שים לב: סעיף ב של השאלה בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

ב. לפניך משפט מורכב.

הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה מדוע אנשים רואים בגידול ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם, אף על פי שהוא תהליך שמסב להם בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות.

(1) לפניך שתי אפשרויות תחימה של המשפט. הקף את המספר של אפשרות התחימה הנכונה.

I. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה | מדוע אנשים רואים בגידול

ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם, | אף על פי שהוא תהליך | שמסב להם
בצד שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות.

II. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" מסבירה | מדוע אנשים רואים בגידול

ילדים גורם עיקרי לאושר בחייהם, | אף על פי שהוא תהליך | שמסב להם בצד
שמחה וסיפוק גם לא מעט טרדות.

(2) במשפט שבחרת, כתוב מעל הפסוקיות את התפקיד התחבירי שלהן.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

12. א. לפניך משפט.

בני דור ה-Z, צעירים בני עשרים וחמש ופחות, שנולדו לתוך עולם טכנולוגי, מביאים עימם תפיסות חדשות בנוגע לציפיות שלהם מן העבודה, לכן הם מתקשים לעבוד תחת לחץ לעומת המבוגרים מהם.

כתוב על פי משפט זה שלושה משפטים פשוטים, שבכל אחד מהם הנושא התחבירי יהיה בני דור ה-Z. השמט מידע על פי הצורך.

משפט 1: _____
משפט 2: _____
משפט 3: _____

ב. לפניך קטע ובו שני משפטים. בכל אחד מן המשפטים יש פסוקית הפותחת במילת השעבוד "כי".

מרצה בחוג למנהל עסקים באוניברסיטת חיפה טוענת כי עובדים מאושרים הם עובדים טובים יותר. מדבריה עולה כי מנהלים צריכים לשאוף להגברת האושר של עובדיהם.

בכל משפט תחם את הפסוקית, וציין את תפקידה התחבירי.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 13 – 17 (לכל שאלה – 12 נקודות).

תוכל לענות, באופן מלא או חלקי, על כל השאלות בפרק זה, אך מספר הנקודות שתוכל לצבור לא יעלה על 40 נקודות.

שים לב: תוכל להיעזר בנספח 2 – דף העזר לנבחן.

13. א. לפניך שישה משפטים, ובכל משפט יש פועל מודגש ובסוגריים אותו הפועל מנוקד. ציין בטבלה את השורש ואת הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

הפועל	השורש	הבניין
הצעירים של היום נולדים (נוֹלְדִים) לתוך עולם הטכנולוגיה.		
צעירים אלה מתגייסים (מְתַגְיִסִים) למען מטרות נעלות.		
הם מצויים (מְצוּיִים) היטב בעולם הטכנולוגיה.		
הם מביאים (מְבִיאִים) עימם לשוק העבודה תפיסות חדשות.		
יש צעירים שהוריהם מנעו (מְנִיעוּ) מהם להתמודד עם קשיים בצעירותם.		
צעירים אלה מאותגרים (מְאֻתְגָּרִים) בביצוע משימות במקום העבודה.		

- ב. אחד מן הפעלים המודגשים בטבלה יוצא דופן מבחינת הזמן שלו.

מהו הפועל? _____

מהו הזמן של פועל זה? _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

15. א. לפניך שלושה משפטים.

- הסקירה **מצמצמת** (מְצַמְצֶמֶת) את מספר ההגדרות לאושר.
- אם לא **תצייתי** (תְּצִיִּיתִי) להוראות המנהלים, תוזמני לשימוע.
- היא **מיצתה** (מִצְתָּהּ) את תפקידה.

(1) כתוב את הבניין המשותף לפעלים המודגשים. _____

(2) השלם את הטבלה שלפניך: כתוב את השורש ואת שם הפועל של כל אחד מן הפעלים.

מְצַמְצֶמֶת	תְּצִיִּיתִי	מִצְתָּהּ	
			השורש
			שם הפועל

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש הפועל **תעלו** (תַּעֲלוּ).

- (1) אם **תַּעֲלוּ** לראש ההר, תוכלו ליהנות מן הנוף.
 - (2) אם **תַּעֲלוּ** את שכר העובדים, הם יהיו מאושרים.
- הקף את כל הפרטים הדקדוקיים המשותפים לשתי צורות הפועל.

זמן, שורש, בניין, גוף

ג. לפניך שלושה משפטים, ובהם צורות בינוני מודגשות.

- דבר **מובן** הוא שלא כל עבודה גורמת אושר לאנשים.
 - חוקרים **מתנגדים** לתפיסה **נפוצה** בקרב הציבור בנוגע לעבודה.
 - רמת אושר גבוהה אצל **עובדים** מעלה את התפוקה שלהם בעבודה.
- כתוב מעל לכל מילה מודגשת את חלק הדיבור שלה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

16. א. לפניך קטע שחסרים בו פעלים. השלם בכל מקום ריק את הפועל המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

דמיינו בית ספר שבו המורות אינן _____ (י-ר-ד) ציונים לתלמידים שאינם _____ (כ-ו-ן) את שיעורי הבית ואינן שולחות תלמידים _____ (ר-ש-ם) במזכירות בשל הפרעה למהלך הלימודים. בבית ספר זה המורות _____ (ק-ש-ר) בכל יום להורים כדי לשבח את ילדיהם. אתם יכולים להפסיק לדמיין. דברים אלה הם כמה מן העקרונות בתוכנית ניסיונית ש _____ (י-ש-ם) בכמה בתי ספר בארץ בשנים האחרונות. התוכנית _____ (י-כ-ח) כי תלמיד שטוב לו בבית הספר והוא מאושר, משיג הישגים טובים במקצועות הלימוד. תוצאות המחקר שנערך בנוגע לתוכנית _____ (פ-ר-ס-ם) בעת האחרונה בכתב עת בין-לאומי ו _____ (ר-א-י/ה) בבירור כי עיסוק בהיבטים רגשיים וחברתיים _____ (ב-ו-א) להישגים בלימודים.

ב. לפניך קטע שחסרים בו שמות. השלם בכל מקום ריק את השם המתאים על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.

הפסיכולוגיה החיובית היא ענף מדעי הבוחן את ה _____ (י-כ-ל) האנושית המאפשרת לאדם _____ (ש-ג-ש-ג), צמיחה ו _____ (ח-ו-י/ה) של אושר. ה _____ (ח-ק-ר) בתחום זה עוסק בשאלות רבות ומגוונות כמו כיצד אנשים שגדלו ב _____ (ת-נ-י/ה) קשים מצליחים להתקדם ולהתפתח ואף לתרום לסביבה? האם אפשר לפתח _____ (ח-ו-ש) של חוסן וביטחון עצמי? כיצד אפשר להגביר את ה _____ (ב-ט-א) של רגשות חיוביים אצל בני אדם?

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב' / נבצרים + נספחים

17. א. האקדמיה ללשון העברית ביקשה לחדש מונח עברי לציין אדם המציע את שירותיו לביצוע תיקונים שונים בבית.

לפניך כמה מן ההצעות שנידונו באקדמיה ללשון העברית.

מִתְקוֹ, תְּקוּנָאִי, תִּקּוֹן, שְׁפָרוֹ

(1) איזו מן המילים המוצעות יוצאת דופן מבחינת דרך התצורה שלה, ומהי דרך התצורה שלה?

המילה יוצאת הדופן: _____

דרך התצורה: _____

(2) איזו מן המילים המוצעות היא בצורת הבינוני?

ב. לפניך שני משפטים, ובכל משפט מודגשת המילה **מקצוען** (מְקָצוֹעַן).

— המנהל שלנו **מְקָצוֹעַן** בעבודתו. _____

— **מְקָצוֹעַן** של נשים רבות מסב להן אושר. _____

ציין ליד כל אחד מן המשפטים אם הצורן במילה **מְקָצוֹעַן** הוא צורן גזירה או צורן נטייה.

ג. לפניך ארבעה זוגות מילים.

איכות — מהות פְּרִיזוֹן — ראשון סְפָרְיָה — תִּיקְיָה חֲלָלִית — תְּרִמִּית

הקף את שני הזוגות ששתי המילים בהם נוצרו באותה דרך תצורה.

ד. לפניך שש מילים, ובכל אחת מהן מודגשת האות נו"ן.

נָעִים, מְגִן, רִקְדָן, מְנַהֵג, מְזַן, נֹרָא

מיין בטבלה שלפניך את המילים על פי תפקיד הנ"ן.

נו"ן מוספית	נו"ן שורשית

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"א, מס' 11241, מועד ב / נבצרים + נספחים

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتجّاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"

נספחים: נספח 1 — טקסטים ונספח 2 — דף עזר לנבחן
לשאלון מותאם, עברית: הבנה, הבעה ולשון
קיץ תשפ"א, 11241, מועד ב / נבצרים

מותאם

נספח 1 – טקסטים

לפניך שלושה טקסטים.

קרא אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

טקסט 1

בדרך אל האושר

מאת יעל אלנתן

פסקה א רוב האנשים צריכים לעבוד כדי להתפרנס, והם רוצים גם להיות מאושרים. איך שני הדברים הללו עולים בקנה אחד? האם בעולם המתבסס על עבודה, עולם שבו האדם נחשב למשאב, אפשר בכלל למצוא את הדרך הנכספת לאושר? אף על פי שזהו עניין סובייקטיבי, פרופסור יורם יובל⁽¹⁾, שחוקר את נושא האושר, מציע נוסחה שעובדים ומנהלים יכולים להיעזר בה.

פסקה ב לדבריו, כאשר שואלים אנשים בחברה שלנו אם הם מאושרים, והתשובה צריכה להיות רק "כן" או "לא", 85 אחוזים מהם יענו "כן". אבל לפי מה האדם קובע אם הוא מאושר או לא? "כשאנשים מדברים על אושר הם מתארים פעמים רבות חוויה או רגש. השאלה אם אנשים חווים אושר או יוצרים אושר היא שאלה מהותית. אני סבור שכדי להיות מאושרים יותר, צריך להבין שאושר מתבטא בפעולה שהאדם עושה".

פסקה ג יש כיום שתי שיטות למדידת אושר: שיטה אחת בודקת את ההרגשה בהווה, והאחרת – את המבט לעבר. לפי השיטה האחת, ה"כאן ועכשיו" של האדם מלמדים על רמת האושר שלו – ההסתכלות שלו על ההווה. לפי השיטה האחרת, האושר נמדד על פי היחס של האדם כלפי דברים שקרו לו בעבר. חוויה טובה מן העבר מעלה את רמת האושר שלו בהווה.

פסקה ד פסיכולוגים משתמשים במשוואה להגדרת אושר, ולפיה אושר הוא שילוב בין הנאה ובין עשייה שיש בה משמעות. לפי יובל, במשוואה זו החלק של ההנאה קטן מן החלק של המשמעות. תרבות הצריכה המערבית משווקת את התפיסה שרק הנאה גורמת אושר, אולם לפי יובל, תפיסה זו אינה נכונה.

* מעובד על פי אלנתן, י' (2018). בדרך אל האושר. דבר ראשון. אוחרז מאתר davar1.co.il.

(1) פרופסור יורם יובל הוא פסיכיאטר וחוקר מוח. הוא מרצה בפקולטה לרפואה ובמחלקה לפסיכולוגיה של האוניברסיטה העברית בירושלים.

וכיצד כל זה קשור לאושרו של אדם במקום העבודה? התפיסה הרווחת בעולם היא כי עדיף שלא לעבוד מלעבוד, ושעבודה קלה עדיפה מעבודה קשה. גם אלה הן תפיסות שגויות. אם אדם רוצה לדעת אם העבודה שלו גורמת לו אושר, הוא צריך לשאול את עצמו אם הוא היה עובד בה גם בלי תמורה כספית. אם תשובתו על שאלה זו חיובית, סימן שעבודתו מעניקה לו אושר.

פסקה ה שביעות רצון ממקום עבודה מושפעת מכמה גורמים, והעיקרי שבהם הוא מידת החשיבות של עבודה זו. כדי שאדם יהיה מאושר במקום עבודתו צריכים להתקיים שלושה תנאים: העבודה צריכה להיות מאתגרת, אפשרית לביצוע ומשמעותית בעיני העובד. לכן העיקר הוא לא מה האדם עושה, אלא מהי החשיבות של מעשיו בעיני עצמו.

פסקה ו עולם העבודה הולך ומשתנה ואיתו גם הדור. בני דור ה-Z, צעירים בני עשרים וחמש וכחות, שנולדו לתוך עולם הטכנולוגיה, נכנסים לשוק העבודה ומביאים עימם תפיסות חדשות בנוגע לציפיות של העובד מן העבודה. לבני דור ה-Z קשה יותר לעבוד תחת לחץ לעומת המבוגרים מהם. לטענת יובל, הסיבה לקושי זה היא שבילדותם הוריהם היו מוכנים לחלץ אותם מכל צרה. בעיני צעיר שיש לו הורים כאלה, המנהל בעבודה הוא גם מטפל. "בעבור העובד הצעיר אתה לא רק מנהל, אלא גם סוג של הורה", אומר יובל, "וזה פוגע בהצלחה שלו".

פסקה ז מה שמפתיע בבני דור ה-Z הוא שאם יש להם מטרה נעלה הם מתגייסים למענה. "ברגע שיש מטרה ראויה, אנשים מאושרים יותר", אומר יובל ומוסיף שהתגייסות למטרה נעלה אינה מתבטאת בהכרח באירועים גדולים: "אפילו פעולה קטנה של נתינת תורמת להרגשה הטובה".

פסקה ח כדי לעזור לבני הדור הצעיר להצליח במקום העבודה ולהיות מאושרים בה, היחס כלפיהם חייב להיות אישי. "לקשרים בעבודה, בייחוד בקרב הדור הצעיר, יש חשיבות רבה, ואין תחליף לקשר אישי. הצורך בקשר הוא מולד וטבעי", אומר יובל ומציין שקשרים בין-אישיים הם בסיס להצלחה; ובמילים אחרות, אם המנהל ייתן לעובדים הצעירים להיות קשורים אליו, הם ילכו איתו לאורך כל הדרך.

טקסט 2

על התשוקה לאושר בעבודה

מאת אורנה אבני (1)

פסקה א בשנים האחרונות יש תאוריות רבות העוסקות באושר, ומטרתן לסייע לאנשים למצוא אושר בחייהם בכלל ואושר בעבודתם בפרט. העיסוק בסוגיית האושר בעבודה מעלה שאלות מורכבות על מהות האושר ועל תפקידו של מקום העבודה בהקשר זה. בעת האחרונה נראה כי אנשים מתחילים להכיר בחשיבות של אושר בעבודה, ויש נכונות ופתיחות ליצור אושר במקום העבודה, לא רק כדי להשיג פריון ויעילות גבוהים יותר, אלא אושר שהוא עצמו המטרה. תוצאות של מחקרים רבים בנושא זה יכולות לסייע למנהלים להבין כיצד להגביר את רמת האושר של עובדיהם.

פסקה ב המחקר והדיון בסוגיית האושר מנסים להשיב על כמה שאלות: האם האושר הוא מהות קיומית או תחושה רגעית חולפת? מה הן הסיבות השכיחות הגורמות תחושה המוגדרת אושר, ועד כמה אפשר להשפיע על רמת האושר של אנשים?

פסקה ג על פי סוציולוגים, למושג אושר יש שתי הגדרות עיקריות. האחת היא שאושר אינו אלא רושם או חוויה רגעית, תחושת שמחה קצרת מועד, הנובעת בעיקר מסיפוק צרכים אישיים ומשאלות לב; האחרת היא שאושר הוא מצב מתמשך, הנובע מחיים בעלי משמעות.

פסקה ד במחקרים על מהות האושר ועל הגורמים לאושר ביקשו מאנשים בגילים שונים, מרקע חברתי שונה ומתחומי עיסוק שונים לספר על האושר בחייהם, והתוצאות היו דומות. המשתתפים תיארו תקופה שבה חשו שלווה, סיפוק גדול ושלמות עצמית. ברוב המקרים תחושות אלה היו קשורות בחוויה בחברת אדם אהוב, בנתינה ובגרימת אושר לאדם אחר או באירוע חשוב כמו לידת בן או נכד.

* מעובד על פי אבני, א'. על התשוקה לאושר בעבודה. **משאבי ידע MYEDA**. אוחר מאתר myeda.co.il.
(1) ד"ר אורנה אבני היא יועצת ארגונית, מנחת קבוצות ומומחית בייעוץ לפיתוח ארגוני, הובלת שינויים והעצמת מנהלים.

פסקה ה

עניין בולט שאליו המשתתפים במחקרים לא התייחסו כלל הוא כסף. המחקרים הראו שנדרשת לאנשים רמה מסוימת של הכנסה כדי שהם ירגישו ביטחון, אולם אנשים ששכרם גבוה מן השכר הממוצע במשק, לא דיווחו על קשר בין רמת האושר שלהם ובין גובה השכר. יתרה מכך, נראה כי תנאים מסוימים במקום העבודה יכולים לתרום לתחושת האושר של העובד. העבודה צריכה לחשוף כישורים וכישרונות מגוונים שיש לעובד, והוא צריך להרגיש כי יש לעבודתו השפעה על אנשים אחרים. שביעות רצון של אדם בחיים תלויה באופן שבו הוא תופס את העבודה שלו, ולא דווקא ביוקרה המקצועית ובהכנסה שהיא מקנה לו.

פסקה ו

פרופסור יורם יובל טוען כי הנוסחה לאושר היא "מעט הנאה והרבה משמעות". כך אפשר להסביר מדוע רבים טוענים שגידול ילדים הוא הגורם העיקרי לאושר בחייהם, אף על פי שזהו תהליך שמסב להם גם לא מעט טרדות ודאגות. הנוסחה "מעט הנאה והרבה משמעות" נראית רלוונטית גם בעניין האושר בעבודה. בלי נוסחה זו לא נוכל להסביר מדוע בסקרים העוסקים באושר, המקצועות המובילים הם דווקא הוראה וסיעוד, אף על פי שהם מאופיינים בשכר נמוך יחסית, במעמד ציבורי טעון שיפור ובעבודה קשה ושוחקת.

פסקה ז

משמעות בעבודה קשורה בתחושת שליחות, בנתינה לאחר ולחברה ובהשפעה שהפרט מייחס לתוצאות עבודתו הן ברמה האישית הן ברמה החברתית. פרופסור מרטין סליגמן טוען בספרו "אושר אמיתי" כי האנשים המאושרים ביותר בעולם חותרים ליצור קשרים חברתיים חזקים ולהשיג צמיחה אישית. רמת הסיפוק בחיים עולה ככל שאנשים שקועים יותר בפעילויות המעניינות אותם ומוציאות אותם מן ההתרכזות בעצמם.

טקסט 3

השמחה שבעבודה

מאת סוניה ליובומירסקי (1)

פסקה א פסיכולוגים מרבים לציין שהמאפיין המובהק ביותר של אנשים מאושרים הוא החוזק של החברויות, של קשרי המשפחה ושל מערכות היחסים האינטימיות שלהם. על כן תוכלו לדמיין את הפתעתי הרבה כשגיליתי דבר שונה מכך במחקר נרחב שערכתי בנושא רווחה. גיליתי שיש גורם אחד שהקשר שלו לאושר הדוק יותר מן הקשר של חיי החברה, והוא עבודה.

פסקה ב מובן שלא כל עבודה גורמת אושר לאנשים, אך מִשְׁרָה מְסַפֶּקת, חיי עבודה פוריים ומשכורת נוחה תורמים לאושרו של העובד בדרכים רבות. מחקרים מעידים כי אנשים שעבודתם מגוונת, מתאפיינת בעצמאות ויש בה משמעות, מאושרים הרבה יותר מאחרים. נמצא גם שמנהלים ובעלי תפקידים בכירים מאושרים בעבודתם יותר מעובדים במעמד נמוך מהם.

פסקה ג גם הכנסה מעבודה קשורה לאושר, אך פחות מן הצפוי. אומנם לכסף יש השפעה רבה משום שהוא מגן על אנשים מעוני, אך עבודה אינה מספקת רק הכנסה והבטחה לשגשוג. היא מעניקה לאדם גם תחושת זהות, מסגרת ומטרות שיש להן משמעות. כמו כן מקום העבודה מספק לעובד עמיתים, חברים קרובים ולעיתים אפילו זוגיות.

פסקה ד הקשר הסיבתי בין אושר ובין עבודה הוא דו־כיווני: פוריות ויצירתיות בעבודה מסיבות אושר לאדם. עובד מאושר נוטה להיות פורה ויצירתי, מחויב למקום העבודה, והסיכוי שלו לסבול משחיקה הוא נמוך. דו־כיווניות כזאת תקפה גם בנוגע להכנסה: עושר מסב לאנשים אושר, ונראה שאנשים מאושרים צוברים עושר רב יותר מאחרים. מחקרים מראים שככל שאנשים מאושרים בשלב כלשהו בחייהם, כך הכנסתם תהיה גבוהה יותר לאחר מכן. אחד המחקרים הראה כי תלמידי מכללות שהיו מאושרים בשנתם הראשונה בלימודים, השתכרו שכר גבוה בעבודתם לאחר שש עשרה שנים, בשנות השלושים לחייהם.

* מעובד על פי ליובומירסקי, ס' (2015). העבודה משמחת. **אלכסון**. אוחרז מאתר alaxon.co.il.

(1) סוניה ליובומירסקי היא מרצה לפסיכולוגיה באוניברסיטת קליפורניה.

פסקה ה

חשבו מה המחקרים האלה מלמדים על הקשר בין אושר לעבודה: ככל שאדם מצליח יותר בעבודתו וככל שסביבת העבודה שלו טובה יותר, כך הוא יהיה מאושר יותר. האושר מוביל להצלחה ולסביבת עבודה משופרת, והן מגבירות את תחושת האושר של האדם.

פסקה ו

רבים סבורים שהם היו מאושרים יותר, אילו יכלו שלא לעבוד. אולם סברה זו – בטעות יסודה. לא משנה באיזו עבודה אנשים עובדים, חשוב שיִדעו שהיא יכולה להעניק להם אושר וסיפוק רב אם הם יחליטו שכך יהיה. הדרך שבה הם רואים את העבודה שלהם – משרה סתמית, קריירה חשובה או ייעוד אמיתי – תלויה רק בהם, וכך גם הבחירה בכמה התלהבות, יצירתיות ויעילות הם יעבדו. מחקרים מלמדים שלאנשים שאינם מאושרים בעבודתם הנוכחית יש סיכוי גבוה יותר שלא להיות מאושרים גם בעבודה הבאה שלהם.

נספח 2 — דף עזר לנבחן

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח	קמץ	פתח
e סגול	צירי חסר י צירי מלא	סגול
i חיריק חסר	י חיריק מלא	
o קמץ קטן	חולם חסר ו חולם מלא	קמץ
u קובוץ	ו שורוק	

טבלת הגופים

גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי	
יחיד	מדבר	נוכח	נסתר
יחידה	מדברת	נוכחת	נסתרת
רבים	מדברים	נוכחים	נסתרים
רבות	מדברות	נוכחות	נסתרות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל, מילת יחס, מילת קישור

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני, נשוא קיומי (דמוי פועל: יש, אין)

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה

סוגי התיאורים ופסוקיות התיאור: מקום, זמן, סיבה, תכלית, אופן, מצב, תנאי, ויתור

החלקים הבלתי תלויים במשפט: הסגר, פנייה, קריאה

משפטים בעלי מבנה מיוחד: נושא סתמי, חלק ייחוד, חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית,

ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פָּעַל (פעל), נִפְעַל (נפעל), הִפְעִיל (הפעיל), הִפְעַל (הופעל), פָּעַל (פיעל), פִּעַל (פועל), הִתְפַּעֵל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"י/ו (נפ"י/ו), נחי ל"י/ה (נל"י/ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו/י (נע"ו/י) גזרת הכפולים (ע"ע)

דרכי תצורת המילים:

גזירה מסורגת: שורש ומשקל

גזירה קווית: בסיס וצורן, הֶלַחַם בסיסים, ראשי תיבות (נוטריקון)

סוגי צורנים: צורן גזירה, צורן נטייה